

МЕХАНИЗЪМ

за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на учениците
от ОУ „НИКОЛА Й. ВАПЦАРОВ“ – Хасково

I. Основание и обхват

Механизмът е изготвен на основание чл. 174, ал. 2, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование и в съответствие с Наредбата за приобщаващото образование и вътрешните актове на ОУ „Никола Й. Вапцаров“, гр. Хасково. Обхваща всички ученици и паралелки на училището.

Целеви групи: всички ученици; ученици в риск; ученици със СОП; ученици с хронични заболявания; ученици с изяви дарби; новопостъпили/придошли; ученици, за които българският език не е майчин.

II. Принципи, ценности, философия

Развитието на училищната общност в ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – Хасково се основава на разбирането за мисията на съвременното училище да постигне осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от потребностите на всички ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участието им във всички аспекти на живота на общността.

Приемането на ценността на всяко различие и правото на всеки ученик на образование, подкрепа, изява и развитите е институционална ценност, която се приема и отстоява от всички участници в образователния процес. Важен принцип в дейността на училището е гарантирането на правото на достъп на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от индивидуалните му потребности.

Механизмът е елемент от цялостната политика на ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – Хасково за подкрепа за личностно развитие на учениците в съответствие с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

III. Цел и задачи

Основна цел на Механизма е да формира единен модел на взаимодействие на всички участници в образователния процес за осигуряване на учениците на обща подкрепа и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Механизмът цели да допринесе за по-доброто организиране, координиране и сътрудничество между всички педагогически специалисти в предоставянето на подкрепа за личностно развитие.

Основна задача на педагогическия екип на ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – Хасково е прилагане на цялостен училищен подход при предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, като полага последователни и координирани усилия за идентифициране потребностите от подкрепа на всяко дете и всеки ученик, и участва в създаване на подкрепяща среда в училището.

Специфични задачи:

1. Ранно идентифициране на потребности и рискове; превенция на обучителни затруднения и проблемно поведение.

2. Координирано планиране и предоставяне на обща (ОПЛР) и допълнителна подкрепа (ДПЛР).
3. Активно участие на родителите и партньорите; междуинституционално взаимодействие.
4. Мониторинг, оценка на ефекта и адаптиране на мерките.

В училището приоритетно се работи в следните направления:

- а) **превенция** – ранно оценяване, превенция на обучителните затруднения, проблемното поведение и риск от ранно отпадане;
- б) **идентифициране на различията** – ученици с хронични заболявания, изявени дарби, със специални образователни потребности или в риск и определяне на необходимата подкрепа за личностно развитие- обща или допълнителна;
- в) **интервенция** – работа с ученици със специални образователни потребности, допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици в риск, с хронични заболявания и с изявени дарби;
- г) **консултиране** на ученици, учители, родители и др.
- д) **подкрепа за развитие** на ученици, които напредват значително по-бързо в своето развитие в областта на науката, технологиите, изкуството или спорта.

IV. Основни понятия и структури

- **ОПЛР (обща подкрепа):** дейности за всички ученици – допълнително обучение и консултиране, кариерно ориентиране, занимания по интереси, библиотечно-информационно обслужване, здравни грижи, поощрения, превенция на насилието и на обучителните затруднения.
- **ДПЛР (допълнителна подкрепа):** за ученици с установени специфични потребности – психологическа подкрепа; ресурсно подпомагане; логопедична терапия; изработване и прилагане на **ИОП** и/или **План за подкрепа**; осигуряване на помощни средства и достъпна среда; обучение по БЕЛ за ученици, за които българският език не е майчин.
- **ЕПЛР (екип за подкрепа за личностно развитие):** директор, заместник-директор, класен ръководител, учители по предмети, психолог, логопед, ресурсен учител, педагогически съветник, помощник на учителя; медицинско лице, медиатор.
- **Междуинституционално взаимодействие:** координация с РУО, ЦСОП, РЦПППО, ОЗД/ДСП, община, здравни и социални услуги, МКБППМН, МВР и др. при спазване на изискванията за поверителност.

V. Система за осигуряване на подкрепа за личностно развитие от педагогическите специалисти

1. Обща подкрепа за личностно развитие

Общата подкрепа за личностно развитие (ОПЛР) е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик. Предоставя се от учителите, от психолог, логопед, ресурсен учител, от медиатора и от здравното лице.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището, която е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището и **включва:**

- **Педагогическа и психологическа подкрепа:** Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- **Обучение и консултации:** Допълнително обучение и допълнително консултиране по учебни предмети за преодоляване на обучителни затруднения;

- **Развитие на интересите и кариерата:** Кариерно ориентиране и занимания по интереси;
- **Здраве и стимулиране:** Грижа за здравето, библиотечно-информационно обслужване и поощряване на учениците с морални и материални награди за високи постижения;
- **Поведение и сигурност:** Дейности за превенция на тормоза и насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- **Превенция и ранно оценяване:** Дейности за превенция на обучителните затруднения и **превенция на ранното напускане на училище.**
- **Специализирана работа:** Логопедична работа за ученици, които имат нужда от езиково-говорна подкрепа;

Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти е насочена към:

- ✓ Обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа.
- ✓ Провеждане на регулярни срещи за:
 - преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на ученик;
 - определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
 - определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни ученици, насочени към превенция на обучителните затруднения.

Превенцията на обучителните затруднения в училището включва:

- ✓ **Екипна работа** между учителите, другите педагогически специалисти и помощник на учителя с цел споделяне и обсъждане на информация за идентифициране на обучителни затруднения и набяляване на конкретни мерки за преодоляването им: допълнително обучение по учебните предмети, по които конкретен ученик има затруднения и консултиране.
- ✓ **Допълнително обучение по отделен учебен предмет с акцент върху обучението по български език**, включително огромотяване, фокусирано върху работа с ученици, за които българският език не е майчин.
- ✓ **Допълнителното обучение по учебни предмети** е насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа. За провеждане на допълнителното обучение директорът на училището уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на ученика.
- ✓ **Консултирането по учебни предмети** е достъпно за всички ученици и се провежда извън редовните учебни часове от учителите по предмети ежеседмично в рамките на учебната година по утвърден от директора график, съответно за първия и за втория учебен срок. Класните ръководители информират родителите за възможностите за допълнително консултиране по учебните предмети.

Кариерното ориентиране в училището включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика и консултиране на учениците. Формите за кариерно ориентиране са индивидуалното и груповото информиране и консултиране, индивидуалната и груповата работа, работата по програми за кариерно ориентиране, като се прилагат, както следва:

1. Кариерно ориентиране в начален етап (I – IV клас)

Фокус: Формиране на начални представи за света на професиите и осъзнаване на собствените интереси.

- **Информирание:** Провеждане на информационни кампании за запознаване с разнообразието от професии и значението на труда чрез достъпни форми (посещения на работни места, срещи с професионалисти).
- **Консултиране:** Групова работа за разкриване на индивидуалните интереси, нагласи и таланти на учениците; ранно формиране на умения за организация на учебното и личното време.
- **Индивидуална и групова работа:** Дейности за повишаване на мотивацията за учене чрез обвързване на учебния материал с практическото му приложение в различни професии.
- **Превенция:** Ранна диагностика на образователни затруднения, които биха могли да повлияят на бъдещия професионален избор.

2. Кариерно ориентиране в прогимназиален етап (V – VII клас)

Фокус: Самооценка, планиране на кариерното развитие и подготовка за информиран избор на образование след VII клас.

- **Информирание:** Предоставяне на актуални данни за динамиката на пазара на труда и спецификите на държавния план-прием; запознаване с изискванията на различните профили и професии.
- **Консултиране:**
 - Диагностика на способностите и професионалните интереси на учениците за подкрепа на прехода към средно образование.
 - Формиране на конкретни умения за планиране на кариерния път и преодоляване на типични грешки при избора на училище.
 - Медиация при решаване на вътрешни и външни конфликти (напр. разминаване между желанията на ученика и очакванията на родителите).
- **Индивидуална и групова работа:** Дискусии и тренинги за изграждане на меки умения, повишаване на самочувствието и мотивацията за реализация в избраната сфера.

Заниманията по интереси са насочени към:

- ✓ Мотивиране и стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, гражданското образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;
- ✓ Участие в образователни и творчески изяви, програми и други на общинско, областно, национално и международно ниво;

Библиотечно-информационното обслужване се осигурява чрез свободен достъп на учениците до информация от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и

ползване на информация.

Грижата за здравето на учениците се осъществява чрез дейността на медицинското лице в училището, с което се създават условия за достъп на учениците до медицинско обслужване.

Учениците се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност.

Превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение се изразява във включване на отделни ученици в съответни дейности за въздействие върху вътрешната мотивация, както и оказване на психологическа подкрепа, която включва:

- създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
- предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
- извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция;
- работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.

2. Допълнителна подкрепа за личностно развитие

Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца/ученици със СОП и в риск, за които са определени екипи за подкрепа за личностно развитие с включени в тях педагози, психолог, логопед и ресурсен учител.

В зависимост от установените индивидуални потребности на учениците се организира предоставяне на видове допълнителна подкрепа за личностно развитие и нейната продължителност:

- ✓ Работа с ученик по конкретен случай.
- ✓ Психо-социална рехабилитация, рехабилитация на говора.
- ✓ Осигуряване на подкрепяща среда, дидактически материали, методики и специалисти (ресурсен учител, психолог, логопед).
- ✓ Ресурсно подпомагане.

VI. Алгоритъм

1. Сигнал и насочване от учител, класен ръководител, родител, медицинско лице.

2. Първична оценка и събиране на данни

Класният ръководител попълва въпросник, психологът, логопедът и ресурсният учител извършват скрининг; изискват образователна документация; при нужда – здравни/социални становища.

3. Свикване на ЕПЛР

Участие на родителя/настойника; информирано съгласие за обработка на данни и включване в подкрепа.

4. Решение на ЕПЛР и планиране

Определя се видът подкрепа (ОПЛР/ДПЛР), цели, дейности, отговорници, график, индикатори. При ДПЛР се изготвя **План за подкрепа** и при необходимост **ИОП**; инициира се взаимодействие с РЦПППО.

5. Прилагане

Учителите, помощникът на учителя и специалистите реализират мерките; осигуряват се адаптации в обучението и оценяването; поддържат се досиета на случая.

6. Мониторинг и преглед (срочен и годишен)

ЕПЛР анализира данни (успеваемост, присъствие, поведение, участие) и коригира плана.

При постигнати цели – изход от случая и последващо наблюдение.

Роли и отговорности

- **Директор:** утвърждава механизма; осигурява ресурси; координира взаимодействия; сформира ЕПЛР
- **Координатор по чл.7:** организира графици и документооборот; проследява изпълнение; изготвя справки.
- **Класен ръководител:** подава сигнали; поддържа връзка с родителите; следи изпълнението на мерките в класа.
- **Учители по предмети:** прилагат диференцирани стратегии; водят документация за допълнително обучение/ консултации.
- **Психолог/ педагогически съветник/ логопед:** оценка, консултиране, работа по случай, обучения на екипа/класовете.
- **Ресурсен учител/логопед (при ДПЛР):** терапевтична и методическа работа; консултиране на учители и родители.
- **Образователен медиатор:** посредничи с общността; домашни посещения; подкрепя при отсъствия/обхват.
- **Помощник на учителя:** подкрепя учителя в образователния процес при работа с деца със СОП. Помага за интеграцията на учениците, осигурява персонална грижа в класната стая, подготвя материали, съдейства за дисциплината и помага на учениците със СОП да разбират и изпълняват задачите, адаптирани към техните темпове.
- **Медицинско лице:** здравни грижи; индивидуални здравни планове; превенция.

VII. Документи

Насочване от класен ръководител или друг педагогически специалист; протоколи на ЕПЛР; планове за подкрепа; ИОП; документация за допълнително обучение и консултации; протоколи за работа по случай; формуляри за информирано съгласие; финални доклади за приключване на случая

VIII. Мониторинг и индикатори

- Намаляване броя на отсъствията по неуважителни причини; подобрене на резултатите по ключови предмети; участие в дейности; разрешени случаи на проблемно поведение; напредък по цели от плановете; удовлетвореност на ученици, родители и учители.

- **Защита на личните данни и етика**

Обработване на лични данни само за служебни цели; минимизиране на данните; контрол на достъпа; съхранение в защитена среда; унищожаване по реда на вътрешните правила. Публични изяви/ публикации – само с информирано съгласие.

IX. Партньорства и ресурси

Сътрудничество с Община Хасково, РУО – Хасково, РЦППО, ОЗД/ДСП, МКБППМН, здравни и социални услуги, НПО. Финансиране: бюджет на училището, национални програми, проекти и дарения.

Настоящият механизъм е приет на заседание на педагогическия съвет – протокол №11/ 10.09.2026 г. и е утвърден със заповед № 586/14.09.2026 г. на директора на училището.